

Брюксел, 13 ноември 2025 г.
(OR. en)

14944/1/25
REV 1

Междуинституционално досие:
2025/0222 (COD)

EDUC 417
JEUN 224
SPORT 45
SOC 729
COMPET 1113
DIGIT 220
ENV 1161
CADREFIN 305
FIN 1320
IA 174
CODEC 1713

БЕЛЕЖКА

От: Председателството
До: Комитета на постоянните представители/Съвета

Относно: Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Еразъм+“ за периода 2028 – 2034 г. и за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/817 и (ЕС) 2021/888
– Доклад за напредъка

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 16 юли 2025 г. Комисията прие предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Еразъм+“ за периода 2028 – 2034 г. и за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/817 и (ЕС) 2021/888. Предложеният регламент има за цел да се създаде приемник на програмата „Еразъм+“ за периода 2021 – 2027 г., като същевременно се обединят две програми на Съюза: „Еразъм+“ и Европейският корпус за солидарност.

Набелязаната от Комисията обща цел на новата програма е да допринесе за изграждането на устойчива, конкурентоспособна и сплотена Европа чрез насърчаване на висококачествено учене през целия живот, повишаване на житейските и работните умения и компетентности за всички, като същевременно се утвърждават ценностите на Съюза, демократичното и общественото участие, солидарността, социалното приобщаване и равните възможности в ЕС и извън него. Новата програма е обявена като ключов инструмент за изграждането на Съюза на уменията, за развитието на европейското пространство за образование и за подпомагането на осъществяването на европейското стратегическо сътрудничество в областта на образованието и обучението, включително на свързаните с него секторни програми.

2. Делегациите приветстваха предложението и изразиха цялостната си подкрепа за новата програма. Те подчертаха необходимостта от значително време за оценка на въздействието и последиците от предложения регламент и новите инициативи, предложени в него. По време на датското председателство Комитетът по образование обсъди предложението на шест заседания (17 юли, 8 септември, 17–18 септември, 8–9 октомври, 20 октомври и 29 октомври 2025 г.). Постигнатият напредък е обобщен в раздел II по-долу.
3. В съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 165, параграф 4, член 166, параграф 4 и член 214, параграф 5 от него, от Съвета се изисква да действа съвместно с Европейския парламент в съответствие с обикновената законодателна процедура.
4. Европейският парламент определи Богдан Анджей ЗДРОЙЕВСКИ (ЕНП, Полша) за докладчик по досието.
5. На този етап се очакват становищата на Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

II. РАБОТАТА НА СЪВЕТА ПО ВРЕМЕ НА ДАТСКОТО ПРЕДСЕДАТЕЛСТВО

Комисията представи предложението на Комитета по образование на 17 юли 2025 г. — деня на официалното му предаване на Съвета. Тогава делегациите имаха възможност да представят предварителни бележки и въпроси.

На 8 септември 2025 г. Комисията представи на делегациите оценката на въздействието, придружаваща предложението. На същото заседание делегациите я анализираха и обсъдиха задълбочено, като използваха предоставения им ориентиран контролен списък при подготовката за заседанието. Обобщение на оценката и отговорите на държавите членки на оценката на въздействието се съдържат в приложението към настоящия документ.

Тъй като предложеният регламент е част от пакета от предложения, свързани с многогодишната финансова рамка (МФР), редица разпоредби в текста, съответстващи на елементите, които ще бъдат част от хоризонталните преговори по МФР, бяха поставени в скоби и поради това бяха изключени от обсъжданията в Комитета по образование. Тези разпоредби се отнасят до съображения 36 и 44, продължителността на програмата, посочена в член 1 (*Предмет*), член 9 (*Бюджет*) и член 16, параграф 3 (*Информация, комуникация и разпространение*).

На 17–18 септември и 8–9 октомври 2025 г. Комитетът по образование разгледа предложението за регламент в неговата цялост (първо членовете, а след това съображенията). Целта на обсъжданията беше да се гарантира по-добро разбиране на предложението, в което се предлага преработена структура за програмата „Еразъм+“ (два стълба са съсредоточени върху „Възможности за учене за всички“ и „Подкрепа за изграждане на капацитет“, като се отдалечи от структурата на настоящия регламент за „Еразъм+“¹, която се състои от глави, посветени на всеки сектор, обхванат от програмата, а именно образование и обучение, младеж и спорт, като във всяка глава се изброяват елементи, групирани в трите ключови действия). На тези заседания делегациите повдигнаха своите въпроси и бележки, по-специално по отношение на обхвата на новата структура на програмата, липсата на комитет на програмата и новите инициативи, например алиансите за сътрудничество в областта на спорта, образователната мобилност за спортистите и стипендиите по програма „Еразъм+“ в стратегически образователни области. Въпросите бяха разгледани от Комисията, но делегациите поискаха допълнителна информация и писмени отговори, които все още не са предоставени. Поискан беше и списък на действията, обхванати от програмата, с посочване на вида на предвиденото управление (пряко или непряко).

Председателството изготви първи компромисен текст² с оглед на заседанието на Комитета по образование на 20 октомври 2025 г., а втори компромисен текст³ беше изготвен за заседанието на Комитета по образование на 29 октомври 2025 г.

¹ Регламент (ЕС) 2021/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на „Еразъм+“ – програма на Съюза в областта на образованието и обучението, младежта и спорта и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1288/2013 (ОВ L 189, стр. 1).

² 12607/25.

³ 14252/25.

III. ОСНОВНИ ВЪПРОСИ, ОБСЪДЕНИ НА РАВНИЩЕ РАБОТНА ГРУПА

Цели на Програмата

Повечето държави членки подчертаха, че е важно да има обща цел на програмата, която да насърчава висококачественото учене през целия живот и индивидуалното, професионалното и личностното развитие и по-нататъшното развитие на европейското пространство за образование (ЕПО). Повечето делегации настояха, че е необходимо основният акцент на програмата да бъде ЕПО, а не изграждането на Съюз на уменията и допринасянето за устойчива, конкурентоспособна и сплотена Европа. Изграждането на Съюз на уменията все още се счита за важно, но се разглежда като второстепенно по отношение на развитието на ЕПО. Приоритизирането на ЕПО е в съответствие и с правното основание на предложението.

Процедура на комитет

Повечето делегации критикуваха липсата на комитет на програмата в предложението. Ето защо председателството предложи в текста да се възстанови членът от действащата програма за процедурата на комитет (член 22а от последния компромисен текст на председателството). Една делегация поиска обсъждане на разширена процедура за управление въз основа на предложението, което поставя акцент върху заседаването на комитета на програмата в секторни състави и годишната работна програма, която се приема чрез два отделни акта за изпълнение. Предложението беше представено на работната група и обсъдено задълбочено. Докато някои делегации приветстваха нова процедура с два акта за изпълнение, други делегации подкрепиха запазването на статуквото или по-доброто използване на съществуващите структури.

Видимост на всички сектори, обхванати от програмата

Искането на делегациите да се засили видимостта на секторите на младежта и спорта получи отзвук в решението за включване на два нови члена във внесените от председателството текст (член 4а относно младежта и член 4б относно спорта). Все още продължават дискусиите за това как най-добре да се отразят действията, предприети по линия на програмата „Европейски корпус за солидарност“ и нейното продължение.

Отношения между Комисията и националните органи и агенции

Делегациите имаха много въпроси относно промените в действащия регламент за „Еразъм+“ във връзка с отношенията между националните органи и националните агенции, от една страна, и Комисията, от друга страна. Въпроси възникнаха и около възложените с предложението нови отговорности на националните органи.

Предложението дава възможност на Комисията да поиска процедурата за подбор на ръководител на национална агенция да се повтори в ситуация, в която са налице сериозни опасения относно спазването на определени принципи (назначенията на лицата, отговарящи за управлението на националната агенция, трябва да бъдат обосновани от естеството на действието, да следват справедливи и прозрачни правила и процедури и да не водят до конфликт на интереси). В предложението също така се предвиждат нови задачи за националните органи (а именно подпомагане на националните агенции при използването на резултатите от проекти с голям потенциал за въздействие и предоставяне на съфинансиране за операциите на националната агенция, което е поне равностойно на приноса на Комисията в подкрепа на задачите на националната агенция по управление на програмите). Делегациите се отнесоха критично към тези разпоредби и поискаха в текста изрично да се посочи възможността националните органи да определят повече от една национална агенция. В отговор на всички тези опасения председателството предложи текст, който включва по-ясно описание на ролите и връщане към отговорностите, предвидени в настоящия регламент.

Стипендии по програма „Еразъм+“ в стратегически образователни области

Редица делегации изразиха опасения и повдигнаха въпроси във връзка с това ново действие, посочено в предложението: как ще бъдат определени стратегическите образователни области, статичното или динамичното естество на действието, неговото въздействие върху бюджета на програмата, неговия обхват (съвместни степени или национални програми) и изпълнението (пряко или непряко управление) и съответните образователни нива (нива 6, 7 и/или 8 от Европейската квалификационна рамка (ЕКР)). Комисията обясни, че всички тези елементи тепърва трябва да бъдат определени. Една делегация също така изрази загриженост относно това дали подобна инициатива би била в съответствие с Договорите. Въпреки че някои делегации признаха необходимостта от действия, насочени към недостига на умения, след обясненията, дадени от Комисията, повечето делегации продължиха да бъдат скептични към предложените нови действия. Те също така установиха, че рамката, предоставена от Комисията, е неясна и поставиха под въпрос европейската добавена стойност и потенциалното въздействие върху общия бюджет при въвеждането на стипендии в рамките на цялата програма.

Спортистите

Няколко делегации са скептични по отношение на разширяването на обхвата на програмата по отношение на тази нова категория бенефициери. Въпреки че някои делегации подкрепят включването на спортистите, но подчертават значението на определянето и ограничаването на групата на потенциалните бенефициери, на този етап няколко делегации се противопоставят на това разширяване на обхвата на програмата.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Председателството успя да пристъпи към задълбочено разглеждане на предложения регламент и да представи два компромисни текста. Обсъжданията допринесоха значително за подобряване на общото разбиране на предложението и за разрешаване на основните въпроси в предложения регламент.

Въпреки че Комисията предостави редица обяснения и разяснения по въпросите, повдигнати от делегациите, все още се очаква писмена информация за действията, предвидени по всеки отделен стълб. Освен това много делегации заявиха необходимостта от допълнителна информация, за да се гарантира предвидимост на управлението, и изразиха сериозни опасения относно новата концепция за частично асоцииране на трети държави.

Председателството положи усилия да предостави степента на подробност, поискана от делегациите в предложения регламент, като същевременно спазва хоризонталния подход към програмите, представен от Комисията. Всеки компромисен текст беше приветстван от делегациите като стъпка към оформянето на мандат на Съвета с оглед на предстоящите междуинституционални преговори. Въпреки това, за да бъде достигнат този етап, са необходими допълнителна работа и подробни технически обсъждания.

Обобщен анализ на оценката на въздействието

Становищата на делегациите относно **контекста на политиката** бяха разделени: някои счетоха, че той е ясно обяснен, докато други подчертаха, че оценката на въздействието е **съсредоточена твърде много върху бюджета** и твърде малко върху политиката и ценностите на ЕС. Нито една от делегациите не изрази опасения, че **правното основание** е неясно или неподходящо.

Много делегации повдигнаха възражения срещу **дефинирането на проблемите**, като изтъкнаха, че оценката на въздействието поставя твърде голям акцент върху уменията и пазара на труда и твърде малък върху цялостните цели в областта на образованието. Една делегация подчерта, че макар оценката да е точна и потвърдена от обществени консултации, проблемите не са приоритизирани в текста и елементи с различно значение се третират еднакво.

Някои делегации се съгласиха, че **липсата на доказателства** е отчасти отбелязана в оценката на въздействието. Много делегации подчертаха необходимостта от повече яснота относно **полезните взаимодействия** с други програми на ЕС, например Европейския социален фонд плюс, „Хоризонт Европа“, Европейския фонд за конкурентоспособност, „Цифрова Европа“ или Европейския фонд за регионално развитие.

Значителен брой делегации изразиха съмнения относно яснотата на **методологията**. Няколко делегации добавиха, че оценката на въздействието изглежда се съсредоточава основно върху вариант 2 (основана на целите консолидация), считан за приоритетен. Въпреки че предоставя общ преглед, в анализа на разходите за този вариант липсват подробни количествени данни и оценка на риска, което намалява прозрачността и съпоставимостта. Препоръчително е да се включат цифрови стойности и анализ на риска. Една делегация подчерта, че наличието на методологически стабилна информационна рамка, способна да се адаптира гъвкаво към изискванията за измерване на политиките, представлява необходимо условие за разработване на интервенции въз основа на солидна основа от информация и емпирични доказателства.

Много делегации отбелязаха, че бъдещите **мониторинг** и **оценка** не са разгледани в достатъчна степен, а в текста липсва ясен и изчерпателен списък с точни количествени показатели за ефективност, свързани с всяка цел. Често липсват стандартизирани показатели и определени количествени цели за измерване на действителното дългосрочно въздействие на политиките.

По отношение на целите на политиката всички делегации се съгласиха с добавената стойност на действията на ЕС и изразиха колективно задоволство от запазването на програмата „Еразъм+“ като самостоятелна програма. Обявеното **сливане на „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност** предизвика смесени реакции: някои делегации приветстваха промяната, докато други подкрепиха запазването на статуквото или поискаха специално обсъждане на въпроса. Голяма част от делегациите изразиха загриженост относно целта за **опростяване**, като изтъкнаха, че е поставен прекомерен акцент върху финансовата архитектура, без да се обяснява въздействието върху бенефициерите. **Промените в бюджета** означават, че опростяването на равнището на ЕС води до огромни разходи на национално равнище поради усилията за управление, координация и мониторинг. Накратко, редица делегации отбелязаха, че оценката на въздействието не представя цялостен преглед на разходите, а ги представя само от гледна точка на равнището на ЕС, без да отчита в достатъчна степен националното равнище. Някои делегации подчертаха, че липсва **приемственост** във финансовото планиране и тя трябва да бъде по-видима.

Преобладаващото мнозинство от делегациите повдигнаха въпроса за **управлението**, тъй като той не е напълно ясен и не е конкретно разгледан. По-специално бяха повдигнати въпроси, свързани с финансирането и съфинансирането. Мнозинството от делегациите посочиха липсата на комитет на програмата и поискаха възстановяването му.

Други коментари, направени от една или няколко делегации, се отнасят до недостатъци при справянето с **въздействието върху околната среда**, необходимостта да се обърне по-голямо внимание на **териториалното въздействие**, за да се даде възможност за по-добра оценка на разпределението на ползите и нуждите от адаптиране на местно равнище, и в тях се твърди, че анализът не е толкова надежден в количествено отношение в анализите на **въздействието върху конкурентоспособността и социалните въздействия**.

Някои делегации посочиха, че реакцията на Комисията на **становището на Комитета за регулаторен контрол (КРК)** не е достатъчно пълна, и поискаха от Комисията да обясни защо не е обработила в достатъчна степен коментарите на КРК. Други делегации се съгласиха с КРК, че прекомерният акцент върху финансовата архитектура не отчита съдържанието на политиките и особеностите на различните програми.

Няколко делегации посочиха, че тяхната позиция е само предварителна.
